

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su Vam potrebne dodatne informacije, pogledajte detaljnu naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur a la fin du présent document.

Obaveštenje o praksi Suda br. 106

mart 2008.

Budajeva i ostali protiv Rusije (Budayeva and Others v. Russia - 15339/02

presuda od 20.3.2008. godine [Prvo odeljenje]

Član 2

Pozitivne obaveze

Nesprovođenje politike uređenja zemljišta i politike pomoći u vanrednim situacijama u svetlu predvidljive opasnosti od odrona koji bi doveo do ljudskih žrtava: *povrede*

Član 1 Protokola br. 1

Član 1, stav 1 Protokola br. 1

Mirno uživanje imovine

Primerenost mera koje su vlasti preduzele kako bi pružile alternativni smeštaj i pomoć u vanrednim situacijama žrtvama čija je imovina oštećena u odronu: *nema povrede*

Činjenice: Gradić Tirniauz (u Rusiji) nalazi se u području u kojem su od 1937. svake godine evidentirani odroni. Tokom leta 2000. godine u tom mestu je u periodu od sedam dana došlo do velikog broja odrona i tom prilikom je poginulo najmanje osam ljudi, uključujući i muža prve podnositeljke predstavke. I njen mlađi sin je bio ozbiljno povređen, dok su druga podnositeljka predstavke i njena kći od trenja pretrpele ozbiljne opekotine. Domovi podnosilaca predstavke i njihova imovina su uništeni i, premda im je obezbeđen besplatan alternativni smeštaj i jednokratna materijalna pomoć, njihovo zdravlje se pogoršalo nakon ove nesreće. Tužilaštvo je odlučilo da ne pokrene krivičnu istragu ni o nepogodi ni o smrti supruga prve podnositeljke predstavke, koja je označena kao nesrećni slučaj. Sud je kasnije odbacio građansku tužbu koju su podnosioci predstavke podneli protiv vlasti s obrazloženjem da su mediji obavestili lokalno stanovništvo o opasnosti i da su bile preduzete sve razumne mere kako bi se ona ublažila.

Država je u postupku pred Evropskim sudom tvrdila da je bilo nemoguće predvideti ili sprečiti odrone zbog njihove izuzetne siline i da su svi stanovnici koji su se posle prvog talasa vratili svojim kućama to učinili suprotno naredbama o evakuaciji.

Podnosioci predstavke su optužili vlasti da nisu izvršile neophodne popravke pokvarene opreme, da ih nisu unapred upozorile o opasnosti i da nisu sprovele istragu. Priložili su zvanična dokumenta koja pokazuju da u okružnom budžetu nisu bila izdvojena nikakva sredstva za popravke, a da su vlasti dosta pre nesreće dobile niz upozorenja od planinskog geofizičkog instituta (državne agencije zadužene za praćenje razvoja opasnih vremenskih pojava u područjima na visokim nadmorskim visinama), koji ih je pozivao da poprave opremu i postave osmatračnice kako bi po potrebi olakšale evakuaciju stanovništva. U jednom od poslednjih upozorenja je ukazano na mogućnost da će odroni prouzrokovati rekordnu štetu i ljudske žrtve ako te mere ne budu hitno sprovedene.

Pravo: Član 2 – (a) Neadekvatno održavanje i neuvođenje sistema upozoravanja: Opseg pozitivnih obaveza Država u oblasti pomoći u vanrednim situacijama zavisi od uzroka opasnosti i mere u kojoj je moguće ublažiti tu opasnost. Relevantan faktor u ovom predmetu bilo je pitanje da li su okolnosti slučaja ukazivale na neposrednu pretnju od lako uočljivih prirodnih opasnosti, poput nepogode koja periodično pogađa određeno područje u kojem ljudi žive i rade. Vlasti su tokom 1999. primile određeni broj upozorenja koja je trebalo da im ukažu na sve veću opasnost od velikog odrona. One su zaista bile svesne da bi svaki odron, bilo kojih razmera, mogao da ima katastrofalne posledice zbog kvarova na zaštitnoj infrastrukturi. Iako im je jasno ukazano na nužnost hitnih popravki, vlasti nisu izdvojile nikakva sredstva u tu svrhu. Nisu preduzele osnovne praktične mere radi obezbeđenja sigurnosti lokalnog stanovništva: nisu izdale nikakvo upozorenje, niti su izdale, objavile ili izvršile bilo kakvu naredbu o evakuaciji; ignorisale su stalne pozive planinskog instituta da postave privremene osmatračnice; nisu postojali nikakvi dokazi o usvajanju bilo kakvog zakonodavnog okvira, urbanističke politike ili konkretnih zaštitnih mera; i oprema za sprečavanje odrona nije bila adekvatno održavana. Ukratko, vlasti nisu preduzele nikakve mere pre nesreće. Nije postojalo nijedno opravdanje za nesprovođenje politike uređenja zemljišta i politike pomoći koju vlasti pružaju u vanrednim situacijama s obzirom na predvidljivu opasnost po ljudske živote. Ozbiljni administrativni propusti koji su sprečili sprovođenje ovih politika prouzrokovali su smrt supruga prve podnositeljke predstavke i njene povrede, kao i povrede ostalih članova njihove porodice. Vlasti stoga nisu ispunile svoju dužnost da uspostave zakonodavni i upravni okvir kako bi obezbedile delotvornu zaštitu prava na život.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

(b) *Reakcija suda na nesreću.* Tužilaštvo je već tokom prve nedelje posle nesreće odlučilo da obustavi krivičnu istragu o smrti supruga prve podnositeljke predstavke. Istraga je bila ograničena na neposredan uzrok smrti i nije obuhvatila pitanja vezana za poštovanje pravila o bezbednosti ili odgovornost vlasti. Niti su ova pitanja bila predmet ikakve krivične, upravne ili tehničke istrage. Naročito, nikada nisu preduzete nikakve radnje kako bi se preispitali brojni navodi o neadekvatnom održavanju opreme ili propustu da se uspostavi sistem upozoravanja. Domaći sudovi su u suštini odbacili zahteve podnositelaca predstavke za odštetu jer oni nisu dokazali u kojoj je meri nemar Države prouzrokovao štetu veću od one koju prirodna nesreća neizbežno prouzrokuje. Međutim, odgovor na ovo pitanje je mogao da se dobije samo nakon složene stručne istrage i utvrđivanja činjenica kojima su samo vlasti imale pristup. Od podnositelaca predstavke se stoga zahtevalo da obezbede dokaze koji su bili van njihovog domašaja. U svakom slučaju, domaći sudovi nisu u potpunosti iskoristili

svoja ovlašćenja i pozivali svedoke ili tražili mišljenja veštaka kako bi utvrdili činjenično stanje, dok su dokazi koje su izneli podnosioci predstavke obuhvatali izveštaje koji su ukazivali na to da su određeni zvaničnici delili njihovu zabrinutost. Dakle, nijedan sudski ili upravni organ nikad nije istražio ili ispitao odgovornost Države za nesreću.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 1 Protokola br. 1 – Nije bilo jasno u kojoj bi meri propisno održavanje zaštitne infrastrukture moglo da ublaži izuzetnu silinu odrona. Niti je dokazano da bi sistem upozoravanja mogao da spreči oštećenje stanova ili imovine podnosilaca predstavke, te se ovo ne može očigledno pripisati nemaru Države. Štaviše, obaveza Države da štiti privatnu imovinu se ne može smatrati jednakom obavezi da nadoknadi punu tržišnu vrednost uništene imovine. Naknada koju je ponudila Država je morala da bude ocenjena uzimajući u obzir sve druge mere koje su vlasti sprovodile, složenost situacije, broj vlasnika, i ekonomska, društvena i humanitarna pitanja svojstvena pružanju pomoći u nesrećama. Naknada za štetu nastalu gubitkom stana koja je ponuđena podnosiocima predstavke nije bila očigledno nesrazmerna. Takođe, gornja granica (13.200 rublji ili oko 530 evra) za naknadu štete u pogledu pokućstva činila se opravdanom s obzirom na veliki broj žrtava i razmere operacija pomoći u vanrednim situacijama. Pristup naknadama je bio neposredan i automatski i nije iziskivao pokretanje parničnog postupka niti potrebu dokazivanja stvarnih gubitaka. Prema tome, uslovi pod kojima je naknada dodeljivana nisu predstavljali nesrazmeran teret za podnosiocima predstavke.

Zaključak: nema povrede (jednoglasno).

Član 41 – Sud je na ime nematerijalne štete prvoj podnositeljki predstavke dosudio 30.000 evra, drugoj podnositeljki predstavke 15.000 evra i po 10.000 evra ostalim podnosiocima predstavke.

Obaveštenja o praksi Suda dostupna su na sledećem linku: [Case-Law Information Notes](#)

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Engleski i francuski predstavljaju službene jezike Evropskog suda za ljudska prava. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Može se preuzeti iz baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud prosledio. Može se objavljivati u nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede ceo naslov predmeta, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i uz pominjanje Trast fonda za ljudska prava. Molimo Vas da kontaktirate publishing@echr.coe.int ukoliko nameravate da koristite bilo koji deo ovog prevoda u komercijalne svrhe.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of human rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust

Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.